

MIKÄ IHMEEN DIAKONI?

Tietoa nuorille diakoniatyöstä

Susanna Arvio

Opinnäytetyö, kevät 2015

Diakonia-ammattikorkeakoulu,

Diak Pori

Sosiaalialan koulutusohjelma

Diakonisen sosiaalityön

suuntautumisvaihtoehto

Sosionomi (AMK) +

diakonin virkakelpoisuus

TIIVISTELMÄ

Arvio, Susanna. Mikä ihmeen diakoni? – Tietoa nuorille diakoniatyöstä. Pori, kevät 2015. 35 s., 3 liitettä.

Diakonia-ammattikorkeakoulu, Pori. Sosiaalialan koulutusohjelma, Diakonisen sosiaalityön suuntautumisvaihtoehto, sosionomi (AMK) + diakoni.

Tämä opinnäytetyö on produktio. Produktio on sekä video että esite diakoniatyöstä. Opinnäytetyön tavoitteena oli lisätä nuorten tietoisuutta diakoniatyöstä, diakoniatyön kuvan selventäminen ja lisätä nuorten kiinnostusta kirkollista ammattia kohtaan.

Idea produktioon saatiin jo syksyllä 2014 kirkon sosiaalisen median suuntaviivat -videosta. Produktion tuloksena syntyivät Mikä ihmeen diakoni? -video ja -esite nuorille. Sekä videossa että esitteessä kerrotaan lyhyen ytimekkäästi diakoniatyön pääpiirteet. Video kestää vain kaksi minuuttia, joten varmasti jokainen jaksaa keskittyä siihen ja katsoa sen. Esite puolestaan tukee videota ja toimii ”muistilappuna” videolla läpikäydyistä asioista.

Video ja esite esitettiin Laitilan lukion toisen vuoden opiskelijoiden uskonnon ryhmälle. Oppilaat antoivat kummastakin positiivista palautetta. Oppilaat kokivat, että produktioni oli erityisesti selkeä ja mielenkiintoinen. Palautetta produktiostani antoi 16 oppilasta. Video ja esite esittelevät diakoniatyötä hauskaasti ja helposti lähestyttävästi.

Opinnäytetyön raportti alkaa luvulla työn lähtökohdista. Siitä jatketaan production kanalta yhä tarkentaviin kokonaisuuksiin: diakonia, diakoniatyöntekijä, diakoniatyö käytännössä ja materiaalin valmistusprosessi. Lopuksi käydään läpi production esittelystä saatu palaute ja pohdinta. Esite on mahdollista tulostaa liitteiden pohjalta.

Asiasanat: produktio, diakoniatyö, diakoniatyöntekijä, nuoret, video, esite

ABSTRACT

Susanna Arvio. What wonder is a deacon? – video and brochure about deacons and diaconal work. Pori, spring 2015. 35p. 3 appendices. Language: Finnish.

Diaconia University of Applied Sciences. Degree Programme in Social Services. Option in Diaconal Social Work. Degree: Bachelor of Social Services + Deacon.

This thesis was a production. The idea was to create a video and a brochure for teenagers about deacons and diaconal work. The aim of the thesis was to strengthen the awareness of diaconal work, to clarify the image of diaconal work and get the youth to consider ecclesiastical professions.

I got the idea for my thesis in autumn 2014 from the video: Church's social media guidelines. The result of my thesis was What wonder is a deacon? – video and a brochure. Both the video and the brochure describe the main features of a short concise diaconal work. The video is two minutes long, so it's easy to focus for that amount of time and watch it. The brochure supports the video and it is like a "note" about things that were on the video.

I introduced the video and the brochure for the second year Laitila high school students in religious group. The students gave positive feedback about the video and the brochure. Students felt that the production was particularly clear and interesting. 16 students gave feedback about my production. The production introduces diaconal work in a fun and approachable way.

The report section of this thesis begins from the work basis. The report continues into more detailed thematic areas: diaconia, diaconal work, diaconal work in practice and the material production process. Finally it goes through a feedback about the production's presentation and reflection. The brochure can be printed out on the basis of the annexes.

Keywords: production, deacon, diaconal work, teenagers, video, brochure.

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ	2
ABSTRACT	3
1 JOHDANTO	6
2 TYÖN LÄHTÖKOHDAT	6
2.1 Toiminnallinen opinnäytetyö	6
2.2 Produktion tavoitteet	6
2.3 Kohderyhmä ja yhteistyötaho	7
3. DIAKONIA	8
3.1 Diakonian lähtökohdat	8
3.2 Diakoniatyön historia Suomessa	8
3.3 Diakonian teologia	10
3.4 Kristillinen ihmiskäsitys	10
3.5 Ihmisen kokonaisvaltaisuuden huomioiminen auttamistyössä	10
3.6 Diakoniatyön tunnettavuus	11
4.1 Diakoniatyöntekijän ydinosaaminen	12
4.2 Diakoniatyöntekijöiden koulutus	12
4.3 Diakoniatyöntekijän virkapukeutuminen	13
4.4 Diakoniatyöntekijän eettiset ohjeet	14
5. DIAKONIATYÖ KÄYTÄNNÖSSÄ	15
5.1 Diakonian perustehtävät	16
5.2 Diakoniatyön muodot	16
5.3 Diakoniatyön työalat	17
6. MATERIAALIN VALMISTUSPROSESSI	20
6.1 Ideointi	20
6.2 Suunnittelu	20
6.3 Toteutus	21
6.4 Ongelmat	22
6.5 Produktion esittely lukiolaisille	23
7. PALAUTE	25
7.1 nuorilta saatu palaute	25
7.2 Yhteenveto avoimen kysymyksen vastauksista	25
8. POHDINTA	28
LÄHTEET	29
LIITTEET	32

Liite 1 Palautelomake	32
Liite 2 Esite	33
Liite3 videon sisältävä muistikku	34

1 JOHDANTO

Opiskeluni varrella olen saanut huomata, etteivät ihmiset useinkaan tiedä mitä on diakoniatyö. Diakoniatyön tunnettuutta ei ole paljon tutkittu, mutta alueellisesti tehty tutkimukset vahvistavat tämän havainnon. Kappaleessa 3.6 käsittelen diakoniatyön tunnettuutta. Koska diakoniatyö on monille tuntematon palvelu, niin tunnettuutta tulisi kasvattaa uusilla tavoilla. Lukioikäiset nuoret pohtivat jatkokoulutuspaikkoja, joten on otollista kertoa heille diakoniatyöstä. Nämä nuoret ovat potentiaalisia tulevia kirkon työntekijöitä.

Opinnäytetyön tekeminen produktiona oli minulle alusta asti selvää, koska sitä tehdessä saa käyttää luovuutta ja visuaalisuutta. Produktiona päätin tehdä videon ja esitteen diakoniatyöstä, koska vastaavaa ei ole ennen opinnäytetyönä tehty. Nuoret katselevat nykyään paljon videoita, joten video on hyvä tapa lähestyä nuoria aiheella. Esite puolestaan tukee videota ja jää nuorille kotiin vietäväksi sekä toimii eräänlaisena ”muistilappuna”.

Videon ja esitteen tarkoitus oli olla selkeitä, mielenkiintoisia ja opettavaisia. Niiden tarkoitus oli myös tukea ja täydentää toinen toistaan. Koko produktion tavoitteena oli vahvistaa nuorten tuntemusta diakoniatyöstä, diakoniatyön kuvan selventäminen ja saada nuoret pohtimaan kirkollista ammattia yhtenä vaihtoehtona tulevaksi työuraksi. Työn edetessä tavoitteet tarkentuivat lopulliseen muotoonsa.

Opinnäytetyöni raporttiosuuden aloitin luvulla työni lähtökohdista. Niiden jälkeen jatkoin työn kannalta tarkentaviin kokonaisuuksiin: diakonia, diakoniatyöntekijä, diakoniatyö käytännössä ja materiaalin suunnittelu sekä valmistusprosessi. Seuraavaksi kerroin ongelmista, joita kohtasin opinnäytetyötä tehdessäni. Lopuksi kävin läpi produktion esittelyn ja siitä saadun palauteen ja pohdinnan. Esite on mahdollista tulostaa liitteenä olevista kuvista.

2 TYÖN LÄHTÖKOHDAT

2.1 Toiminnallinen opinnäytetyö

Tutkimuksellisen opinnäytetyön sijaan vaihtoehtona on myös tehdä toiminnallinen opinnäytetyö. Toiminnallisessa opinnäytetyössä tutkimuskysymysten tai – ongelmien esittämisen sijaan voidaan ohjeistaa, opastaa, järjestää tai järjeistää käytännön toimintaa. Toteutustavan valinnassa tulee huomioida se, miten se palvelisi parhaiten kohderyhmää. (Airaksinen & Vilka 2004, 9, 30, 51.)

2.2 Produktion tavoitteet

Asetin produktion tavoitteeksi lisätä nuorten tietämystä diakoniatyöstä ja siitä mikä on diakoni. Toivon työni avulla vahvistavani diakoniatyön tunnettavuutta ja lisääväni kiinnostusta kirkollista ammattia kohtaan. Toivon, produktioni olevan nuorten mielestä hauska ja mieleenpainuva. Produktion tarkoitus ei ole kertoa diakoniatyöstä kaikkea mahdollista, vaan tuoda esiin pääkohtia ja herättää kiinnostusta.

Halusin tarkoituksella luoda videosta sarjakuvamaisen ja humoristisen. Mielestäni lähestyin aihetta ennalta arvaamattomalla tavalla. Päättelin, että piirroshahmot jäävät paremmin mieleen kuin oikeat ihmiset. Ajattelin myös, että koska videolla ei puhuta vaan taustalla soi ainoastaan kevyt musiikki niin videoon ja sen sanomaan on mahdollista keskittyä tarkemmin. Lisäksi päätin suunnitella esitteen, jonka nuoret saavat kotiin vietäväksi sen jälkeen, kun ovat videon nähneet. Esitteen tarkoitus on toimia ”muistilappuna” siitä mitä video kertoi. Esitteeseen on helppo perehtyä aina uudelleen. Tarkoitus ei ollut millään tavalla halventaa diakoniatyöntekijöitä. Produktioni taustana käytin monia eri oppimisteorioita.

2.3 Kohderyhmä ja yhteistyötaho

Kohderyhmäkseni valitsin lukioikäiset nuoret. Lukioikäiset pohtivat jatkokoulutusmahdollisuuksia. Lukiossa olevilla nuorilla on myös todennäköisesti vielä rippikoulu suhteellisen tuoreessa muistissa, joten rippikoulun diakoniaopetus palautuu ehkä heille mieleen. Mielestäni myös sanonta ”nuorissa on tulevaisuus” pitää paikkansa ja alalle tarvitaan uusia osaajia. Päätelin siis, että lukioikäiset nuoret ovat kaikista potentiaalisin kohderyhmä.

Yhteistyötahona minulla on Laitilan lukio, jonka uskonnon ryhmälle esittelen produktioni. Laitilan lukiossa opiskelee noin 120 oppilasta ja työskentelee 19 opettajaa. Yhteyshenkilöinä Laitilan lukiossa minulla on Marianne Nurmo-Heikkilä sekä uskonnon, psykologian ja filosofian opettaja Kristiina Laihon. (Laitilan lukio 2013)

3. DIAKONIA

3.1 Diakonian lähtökohdat

Seurakunnan ja sen jäsenten tulee harjoittaa diakoniaa, jonka tarkoituksena on kristilliseen rakkauteen perustuvan avun antaminen erityisesti niille, joiden hätä on suurin ja joita ei muulla tavoin auteta.

(Kirkkojärjestys 1991, 4 § 3)

Diakonia tarkoittaa palvelua, jonka perustana on kristillinen rakkaus. Lähtökohdat diakonialle löytyvät Raamatusta, Jeesuksen opetuksista ja hänen esimerkeistään. Diakonia on yksi Suomen evankelis-luterilaisen kirkon perustehtävistä, josta on säädökset sekä kirkkolaissa että kirkkojärjestyksessä. (Sakasti i.a.)

Diakonia ei ole ainoastaan kirkon tehtävä, vaan se kuuluu kaikille. Jokainen voi omalta osaltaan toteuttaa diakoniaa auttamalla lähimmäistään sekä tukemalla heitä vaikeuksissa. (Veijola 2002, 13-16)

Köyhät teillä on luonanne aina, ja te voitte tehdä heille hyvää milloin tahdotte.

(Mark. 14:7).

Diakonia juuret ovat alkuseurakunnassa. Kuitenkin vasta Uudessa testamentissa kuvatus ajan jälkeen muodostui kirkon kolmiportainen virkarakenne, joka edellyttää piispan ja presbyterin lisäksi diakonian viran seurakunnassa. Sana diakonia tulee kreikan kielestä ja se tarkoittaa Jumalan sanan ja avustusten jakamista. (Veijola 2002. 13- 16)

3.2 Diakoniatyön historia Suomessa

Diakonia tuli Suomeen Saksasta noin 1800-luvulla. Kirkkopitäjäjärjestelmän mukaan köyhäinhoito, kansanopetus sekä yleinen järjestyksen ylläpitäminen olivat seurakunnan vastuulla jumalanpalvelusten ja kirkollisten toimitusten pitämisen lisäksi. Osa seurakun-

tien vastuusta siirrettiin kunnille vuonna 1865, kun seurakunnan hallinto ja kunnallishallinto erotettiin toisistaan. Pari vuotta myöhemmin Suomeen perustettiin ensimmäinen diakonissalaitos Helsinkiin ja vuonna 1869 Viipuriin. Diakonissalaitoksissa alettiin kouluttaa sairaanhoitajia (diakonissoja). Vähitellen diakonissalaitoksia ja yhdistyksiä perustettiin lisää. Sama laupeudenaate oli toki edelleen myös seurakunnilla. (Kuusimäki ym. 2012, 31-32)

Vaivaishoitoasetus tuli voimaan vuonna 1879 ja se vei vastuun vaivaisista pois seurakunnilta ja kirkkoherroilta. Vaivaistenhoidon koettiin kuitenkin olevan silti osa seurakunnan toimintaa ja periaatetta. Kuopiossa pappien kokouksessa vuonna 1889 alkoi keskustelu seurakuntadiakonian kehittämisestä ja pari vuotta myöhemmin hyväksyttiin Kuopion hiippakunnan kirkollisen diakonaatin säännöt. Diakoniaatilla tarkoitettiin diakoniaa ja sisälähetystoimintaa. (Koskenvesa 2002, 46-53)

Vuonna 1923 tuli voimaan köyhäinhoitolaki, joka siirsi köyhäinhoidon pois seurakunnilta. Tämä ei kuitenkaan tarkoittanut kirkon laupeudentyön loppumista, vaan sen uudelleen määrittelemistä. Vielä 1930-luvulla diakonian tilanne seurakunnissa koettiin epäselväksi vaikka toiminta laajeni koko ajan. (Koskenvesa 2002, 53-54)

Vuonna 1943 voimaan tulleen lain mukaan jokaiseen seurakuntaan tuli palkata diakoniatyöntekijä. Kirkkolaissa diakonian asema oli vakiinnutettu, joten se oli nopeasti organisoitavissa osaksi kirkon hallintoa. Nykyään diakoniatyö tunnetaan yhtenä kirkon perustehtävistä. (Elenius & Latvus 2007, 272-281.)

Diakoniatyö oli Suomessa aluksi laitoksissa tapahtuvaa sairaanhoitoa. Vuodesta 1972 diakonissat eivät uuden kansanterveyslain myötä saaneet työskennellä kunnallisessa terveydenhuollossa, joten laitosdiakonia keskittyi yksityisiin sairaaloihin. Diakonisen asiakastyön painopiste alkoi siirtyä sielunhoitoon ja ryhmätoimintaan. 1990-luvulla syvän laman aikaan diakoniatyön painopiste oli taloudellisessa avussa sekä ruoka-avussa. (Helin, ym. 2010, 20, 27-28.)

3.3 Diakonian teologia

Diakoniaa käytetään yleisluontoisena terminä kaikesta hyvän tekemisestä seurakunnissa. Diakonia tarkoittaa kristillistä lähimmäisenrakkautta, ja se kattaa koko kirkon sosiaalisen vastuun. Yleisnimet ovat hankalia, jos kuvausta halutaan tarkentaa diakoniatyöhön, jota tekevät kirkon työntekijät. (Elenius & Latvus 2007, 271-274)

Diakonian teologia on osa rakkauden ja auttamisen teologiaa. Diakonialla ei kuitenkaan ole selkeää omaa teologiaansa. Ihmisten vuorovaikutuksessa auttaminen on riippuvaista Jumalan läsnäolosta. Laupiaan Samarialaisen tavoin ihminen toimii Jumalan rakkauden välikappaleen toiselle ihmiselle. (Elenius & Latvus 2007, 275-282)

3.4 Kristillinen ihmiskäsitys

Kristillisen ihmiskäsityksen mukaan ihminen on luotu Jumalan kuvaksi sekä kutsuttu Jumalan yhteyteen. Me olemme kaikki Jumalan luomia ja hänen edessään kaikki yhtä arvokkaita. Kristillisen ihmiskäsityksen mukaan jokaista apua tarvitsevaa on autettava. Synneistään huolimatta ihmisellä on silti oikeus ansiottomaan armoon. (Rättyä ym. 2012, 81-84)

Diakoniatyössä keskiössä on kristillinen ihmiskäsitys. Palvellessa ihmisiä heitä tulee kohdella Jumalan kuvina. Ihmisarvo on jokaiselle samalainen ja ehdoton. Diakoniatyön tulee auttaa niitä, joita kukaan muu ei auta. (Niemelä 2002, 90)

Rakasta Herraa, Jumalaasi, koko sydäimestäsi, koko sielustasi ja mielestäsi. Tämä on käskyistä suurin ja tärkein. Toinen yhtä tärkeä on tämä: Rakasta lähimmäistäsi kuin itseäsi.

(Matt. 22:37–39)

3.5 Ihmisen kokonaisvaltaisuuden huomioiminen auttamistyössä

Ihminen on psyko-fyysis-sosiaalinen olento, mikä tulee muistaa huomioida myös diakoniatyötä tehdessä. Ihmisessä on siis kolme osa-aluetta kehollinen, tajunnallinen ja toiminnallinen. Ihmisen fyysisiin eli kehollisiin tarpeisiin kuuluu se, että hän tarvitsee vettä,

ruokaa ja suoja. Psyykkisiin eli tajunnallisiin tarpeisiin kuuluu puolestaan sielunhoito, opetus, kasvatus ja terapia. Sosiaalisena eli toiminnallisena olentona ihminen tarvitsee lähelleen toisia ihmisiä ja yhteisöä, johon kuulua. Ihmiselle on tärkeää pyrkiä pärjäämään omillaan, luoda ihmissuhteita sekä toteuttaa itseään eri tavoin. (Niemelä 2002, 91-95)

Diakoniatyössä keskiössä on ihmisen kokonaisvaltainen auttaminen. Asiakkaan pitää kokea, että hänestä ollaan kiinnostuneita ja että hän voi luottaa työntekijään. Diakoniatyöntekijän tulee kuunnella aktiivisesti ja osattava heijastaa tunteita. Kaikista tärkeintä diakoniatyössä on vuorovaikutus. Ratkaisuja ongelmiin etsitään yhdessä asiakkaan kanssa. Jos asiakas toivoo, niin hänelle voidaan antaa hengellistä tukea ja sielunhoitoa (Raamatun, rukouksien, ripin, ohjauksen ja materiaalin avulla). Sosiaalista tukea voidaan antaa mahdollistamalla verkostoitumien esimerkiksi ryhmätoiminnan avulla tai antamalla taloudellista avustusta. Terveystieteellisten toimenpiteiden tekeminen on kiellettyä, mutta asiakkaan voi ohjata eteenpäin hoitoon. (Hakala 2002, 241-264)

3.6 Diakoniatyön tunnettavuus

Diakonian tunnettuutta on tutkittu melko vähän. Vuonna 2010 Tampereen diakoniakeskus teki selvityksen paikallisen väestön diakoniatuntemuksesta ja siitä millaisia mielikuvia ihmisillä on diakoniatyöstä. Tutkimukseen vastasi 400 aikuista, joista 78 prosenttia vastasi tuntevansa diakoniatyön sisällön. Kuitenkin 68 prosenttia vastaajista ei osannut ilmaista mielikuva heillä on diakoniatyöstä. Positiivinen kuva diakoniatyöstä oli 30 prosentilla vastaajista ja ainoastaan muutaman mielestä diakoniatyö näyttäytyi negatiivisena Tampereella. (Helin, ym. 2010, 17)

Diakoniatyön näkymättömyyttä lisää vaihteluvallisuus. (Helin, ym. 2010, 9,17,53.) Seurakunnat saavat itse määrittää diakoniatyöhön annettavat varat. Rahaa kuluu henkilöstöresursseihin, toimintaan ja tiloihin. Yleisin diakoniatyön auttamismuoto on taloudellinen avustaminen. Lisävaroja diakoniatyöhön seurakunnat hankkivat kolehdein, konsertein ja myyjäisin. (Helin, ym. 2010, 52–53, 67.)

4. DIAKONIATYÖNTEKIJÄ

4.1 Diakoniatyöntekijän ydinosaaminen

Diakoniatyö on työtä ihmisten ja yhteisöjen kanssa. Diakoniatyöntekijän ydinosaaminen käsittää neljä eri ydinosaamisaluetta. Ydinosaamisalueet ovat diakonisen asiakastyön osaaminen, hengellisen työn osaaminen, yhteisöllinen ja yhteiskunnallinen osaaminen sekä kirkon organisaatio- ja kehittämisosaaminen. (Helin, ym. 2010, 40-41)

Diakoniatyö on hyvin ihmisläheistä ja siksi työssä korostuukin erityisesti arvo-osaaminen. Keskeistä arvo-osaamisessa on kyky osata tunnistaa ja tarkastella eettisiä kysymyksiä, jotka koskevat joko yksilöä tai yhteisöä. Diakoniatyöntekijän tulee myös tuntea kirkon arvot ja työskenneltävä niiden mukaisesti. Ydinosaaminen on läsnä olemista sekä erilaisten yksilöiden, ryhmien ja yhteisöjen kohtaamista, mutta myös kykyä asettua toisen ihmisen asemaan. (Sakasti – Diakonian viranhaltijan ydinosaaminen. i.a.)

Diakoniatyöntekijän tehtävä ei ole aina antaa valmiita vastauksia, vaan etsiä vastauksia ongelmiin yhdessä asiakkaan kanssa. Aina ei kaikkeen ole edes mahdollista löytää vastausta. Tärkeintä on, että asiakkaalle jää tunne siitä, että hän on tullut kohdatuksi. Ihmisen taustasta tai hänen tekemistään virheistä huolimatta Jumalan rakkaus kuuluu kaikille. Diakoniatyön keskeisimpiä tavoitteita onkin kristillisen toivon välittäminen kaikille. (Helin ym. 2010, 40-43)

4.2 Diakoniatyöntekijöiden koulutus

Piispainkokouksessa vuonna 2005 on määritelty kelpoisuus- ja tutkintovaatimukset diakonian virkaan. Diakonia-alan ammattilaiseksi sosionomi(AMK)-diakoniksi tai sairaanhoitaja(AMK)-diakonissaksi voi opiskella ainoastaan Diakonia-ammattikorkeakoulussa suomeksi tai Yrkeshögskolan Noviassa ruotsiksi. Sosionomi(AMK)-diakonin opinnot ovat 210 opintopisteen laajuiset ja tutkinnon suorittaminen kestää 3,5 vuotta. Sairaanhoid-

taja(AMK)-diakonissan opinnot ovat laajuudeltaan 240 opintopistettä ja tutkinnon suorittaminen kestää neljä vuotta. Molemmat tutkinnot ovat siis kaksoistutkintoja, jotka antavat pätevyyden yhteiskunnan sosiaali- tai terveydenhuollon tehtäviin sekä pätevyyden kirkon diakoniatyöhön. Kumpikin suuntautumisvaihtoehto sisältää 90 opintopisteen verran teologisia sekä kirkollisia sekä seurakunnan työhön liittyviä opintoja.(Diakoniatyöntekijöiden Liitto – koulutus i.a.) (Suomen evankelis-luterilainen kirkko - diakoniatyöntekijä i.a.)

Edellä mainittujen koulutusten lisäksi on mahdollista hakeutua vielä suorittamaan ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon Diakonia-ammattikorkeakouluun. Ammatillista lisä- ja täydennyskoulutusta järjestävät ammattikorkeakoulujen lisäksi yliopistot, hiippakunnat, kirkon keskuskeskukset ja järjestöt. Diakoniatyön tietyille erikoisaloille kuten päihde-, kriminaali-, vammais- ja perhetyö sekä sielunhoito kirkko järjestää työntekijöilleen tarvittavaa lisäkoulutusta työn ohessa. Diakoniatyöntekijät ovat oikeutettuja myös työnohjaukseen. Työnohjaajaa pitää tiedustella oman hiippakunnan tuomiokapitulista. (Diakoniatyöntekijöiden Liitto – koulutus i.a.)

4.3 Diakoniatyöntekijän virkapukeutuminen

Diakoniatyöntekijöiden liitto on piispainkokouksen (12.9.2001) hyväksymänä laatinut ohjeistuksen diakoniatyöntekijöiden virkapukeutumisesta ja viran tunnusten käytöstä. Diakonian viranhaltijan kuuluu pukeutua asianmukaisesti sekä olla ulkoisesti siisti ja huoliteltu. Työtilaisuuden luonne määrittelee kulloinkin, mikä on tilanteeseen sopiva pukeutuminen. Koruja ja meikkiä tulee käyttää hillitysti. Diakoniatyöntekijän tulee muistaa, että hän edustaa kirkkoa ja diakoniatyöntekijöitä ammattikuntana. Virkaan vihkimisen jälkeen diakoniatyöntekijä saa luvan käyttää viran tunnuksia (virka-asua ja-merkkejä). (Diakoniatyöntekijöiden Liitto – Diakoniatyöntekijän virkapukeutuminen 2011.)

Vihreää tai sinistä virkapaitaa yhdistettynä hame- tai housupukuun käyttävät diakoniatyöntekijöiden saaneet naiset juhlavissa tilaisuuksissa. Diakoniatyöntekijöiden saaneet miehet käyttävät paitoja puolestaan tumman puvun kanssa. Diakoniatyöntekijöiden vihreitä virkapaitoja on saatavilla sekä lyhyt- että pitkähihaisina. Asusteiden tulee olla kulloiseenkin

tilaisuuteen sopivat ja paidan helman tulee olla hameen tai housujen vyötärön alla. Ainoastaan diakonissan koulutuksen saaneet naiset saavat käyttää mustaa diakonissan juhlapukua juhlatilaisuuksissa. Diakonissat käyttävät juhlapuvun kanssa mustia tai harmaita sukkia sekä umpinaisia mustia kenkiä. (Diakoniatyöntekijöiden Liitto – Diakoniatyöntekijän virkapukeutuminen 2011)

4.4 Diakoniatyöntekijän eettiset ohjeet

Diakoniatyöntekijöille on laadittu eettiset ohjeet vuonna 2001, jotka toimivat työntekijällä ohjenuorana. Ohjeiden tarkoitus on auttaa työntekijää ongelma- ja ristiriitatilanteissa sekä vastuuseen liittyvissä kysymyksissä. Diakoniatyöntekijöiden eettisiä ohjeita, kutsusta ja arvo-osaamista käsitellään jo opiskeluaikana. (Lappalainen 2002, 130-132)

Eettisiä ohjeita on yhdeksän. Ohjeet korostavat erityisesti diakoniatyöntekijän eettistä harkintaa kaikissa vastaan tulevissa työtilanteissa. Työntekijän on pystyttävä pohtimaan, käsittelemään ja miettimään eri näkökulmista valintoja, joita hän joutuu työssään tekemään. Usein valinta on tehtävä kahden huonon vaihtoehdon välillä, joten diakoniatyöntekijän on kestävä monenlaisia ristiriitoja. Eettisistä valinnoista työntekijän on kannettava vastuu henkilökohtaisesti. Kyseisten valintojen taustalla vaikuttavat diakoniatyötä ohjaavat säädökset ja lait, yleiset ihmisoikeussopimukset sekä kristilliset arvot. (Diakoniatyöntekijöiden Liitto – Diakoniatyöntekijän eettiset ohjeet 2001.)

5. DIAKONIATYÖ KÄYTÄNNÖSSÄ

Kirkkolain mukaan jokaisessa seurakunnassa tulee kirkkoherran ja kanttorin lisäksi olla diakonian virka (KL 4 § 1). Tämän lisäksi kirkkojärjestyksen mukaan diakonia kuuluu diakoniatyöntekijän lisäksi kaikille seurakuntalaisille (KJ 4 § 3). Kirkkojärjestys ei kuitenkaan määrittele tarkkaan diakonian työnkuva. Diakoniatyö on työajatonta. Näin ollen diakonityö on hyvin monimuotoista ja työnkuva riippuu työntekijästä ja seurakunnasta sekä sen koosta. Seurakunnilla on mahdollisuus laatia itse menettelyohjeet esimerkiksi taloudellisten avustusten suhteen. Diakoniatyötä määrittävät sitä koskevat diakonian strategiset linjaukset, jotka koskevat koko kirkkoa sekä hiippakuntien linjaukset. (Helin ym. 2010, 12, 43)

Kirkkolain lisäksi diakoniatyötä koskettaa kaikkiaan 26 erilaista lakia, joista tärkeimpiä on lastensuojelulaki ja laki vaitiolovelvollisuudesta. Diakoniatyöntekijän tulee noudattaa vaitiolovelvollisuutta, mutta se ei saa olla ristiriidassa yhteiskunnan lainsäädännön kanssa. Jos diakoniatyöntekijä joutuu olemaan asiakkaan asioissa yhteydessä viranomaisiin, niin hän tarvitsee asiakkaan suostumuksen mielellään kirjallisena. Lastensuojelulaki puolestaan velvoittaa työntekijän tekemään ilmoituksen lastensuojeluviranomaisille, jos hän tietää tai epäilee lapsen turvallisuuden olevan uhattuna. Kolmas keskeinen laki on tietosuojalaki. Tietosuojalaki määrittää sen minkälaisia asioita asiakkaasta saa asiakasrekisteriin kirjata ja mitä saa luovuttaa muille viranomaisille. Asiakkaalla on myös oikeus nähdä, mitä hänestä on kirjattu. Turvallisuuslainsäädäntö on keskeinen esimerkiksi leireillä ja matkoilla, ja niihin on laadittava turvallisuussuunnitelma sekä valittava turvallisuusvastaava. (Helin ym. 2010, 43, 47)

Diakoniatyöntekijän tulee työssään noudattaa ammattietiikkaa ja eettisiä ohjeita, jotka diakoniatyöntekijöiden liitto on määritellyt. Muita noudatettavia ohjeistuksia ovat diakonian ohje- ja johtosääntö, jotka on määritelty kirkkojärjestyksessä. Lisäksi diakonissoja koskee laki terveydenhuollon ammattihenkilöstä 559/1994, 2§ ja diakonia puolestaan sosiaalihuollon asiakaslaki 812/2000. (Lappalainen 2002, 129-142)

5.1 Diakonian perustehtävät

Diakonia perustuu Uudessa testamentissa olevaan rakkaudenkäskyyn:

“Minun oli nälkä ja te annoitte minulle ruokaa. Minun oli jano ja te annoitte minulle juotavaa. Minä olin koditon ja te otitte minut luoksenne. Minä olin alasti ja te vaatetitte minut. Minä olin sairas ja kävitte minua katsomassa. Minä olin vankilassa ja te tulitte minun luokseni.” (Matt. 25:35-36)

Diakoniatyön on siis hädänalaisten auttamista. Diakoniatyö voidaan jakaa viiteen perusfunktioon karitatiiviseen, sosiaaliseen, pastoraaliseen, katekeettiseen ja liturgiseen. Karitatiivinen auttaminen perustuu lähimmäisenrakkauteen ja sitä pidetään diakoniatyön perusfunktiona. Yhteiskunnallisen vaikuttamisen eli sosiaalisen tehtävän avulla pyritään kiinnittämään huomiota hädän syihin. Poistamalla hädän syitä voidaan auttaa ennaltaehkäisevästi. Pastoraalinen tehtävä puolestaan pitää sisällään hengellisen ja sielunhoidollisen auttamisen, jonka avulla pyritään lohduttamaan ja rohkaisemaan asiakasta. Katekeettisella tehtävällä tarkoitetaan diakonista kasvatustehtävää, jota toteutetaan seurakunnissa mm. osana rippikoulutyötä. Jumalanpalvelukseen liittyvät tehtävät kuten messun toteutukseen osallistuminen ja ehtoollisen jakaminen kuuluvat liturgisen tehtävän sisältöön. (Veikkola 2002, 115-118)

5.2 Diakoniatyön muodot

Diakoniatyö koostuu monesta eri työalasta ja -muodosta, jotka saattavat hieman vaihdella seurakunnittain. Diakoniatyöntekijän työnkuva koostuu vastaanoton pitämisestä, erilaisten ryhmien vetämisestä sekä kotikäyntien tekemisestä. Diakoniatyöntekijät työskentelevät sekä yksilöiden että ryhmien kanssa. Diakoniatyöntekijästä tulee kaikissa asiakastapaamisissa välittyä kiireettömyys ja henkilökohtaisuus. Asiakkaan tai asiakkaiden toiveesta kohtaamisessa voi olla mukana hengellisyys. Useissa seurakunnissa diakoniatyöntekijät osallistuvat myös yleiseen seurakuntayöhön ja toimivat jumalanpalveluksissa välillä ehtoollisavustajina. (Helin ym. 2010, 50.)

5.3 Diakoniatyön työalat

Diakoniatyön työaloja on olemassa kaiken kaikkiaan seitsemäntoista. Työaloja ovat lapsi-, nuoriso- ja perhediakonia, vanhustyö, vammaistyö, päihdetyö, kriminaalityö, mielenterveys-työ, maahanmuuttaja ja monikulttuurisuustyö, romanityö, oppilaitosdiakonia, sairaaladiakonia, sinkkutoiminta, kriisityö, vapaaehtoistyö, yhteisötyö, yhteiskunnallinen työ, kansainvälinen diakonia ja diakoniakasvatus. (Helin. ym. 50-56.)

Lapsi-, nuoriso- ja perhediakonia keskittyy tukemaan kyseiseen ryhmään kuuluvia sekä ehkäisemään heidän syrjäytymistään. Perhetyössä diakoniatyöntekijä kohtaa ja auttaa monia hyvinkin erilaisia perheitä. Perhediakoniaa voidaan toteuttaa monissa eri muodoissa ja yhteistyössä eri tahojen kanssa esim. sosiaalitoimen kanssa. (Jääskeläinen 2002, 194-196)

Diakonisen vanhustyön tehtävänä on tukea vanhuksia sekä heidän omaisiaan ja ehkäistä heidän syrjäytymistään. Vanhustyötä tehdään muun muassa pitämällä heille erilaisia ryhmiä ja leirejä, tekemällä koti- ja laitospäyntejä, pitämällä laitoksissa hartauksia ja järjestämällä virkistyshetkiä omaishoitajille. Ikäihmisille on tärkeää säilyttää yhteys omaan kotiseurakuntaansa. (Jääskeläinen 2002, 198-200)

Vammaisille järjestetään monenlaista toimintaa. Vammaisille on esimerkiksi paljon ryhmiä ja erityisesti kuulo- ja näkövammaisille järjestetään omaa toimintaa. Kirkko kuuluu kaikille, joten esteettömyys ja tukipalvelut on huomioitava. Seurakunnan on siis pidettävä huolta siitä, että jokaisella mahdollisuus osallistua kaikkeen seurakunnalliseen toimintaan. (Jääskeläinen 2002, 200-207)

Päihdetyössä päävastuu on kunnalla, mutta seurakunta toimii yhteistyössä kunnan kanssa. Päihdeongelmaisia autetaan sekä yksilö että ryhmätyöskentelyn avulla ja myös heidän omaisiaan pyritään tukemaan. Jotkut seurakunnat ovat myös mukana tarjoamassa tuettua asumista päihdeongelmaisille. (Helin, ym. 2010, 50-52)

Diakoninen kriminaalityö antaa tukea vankilassa oleville ja sieltä vapautuville sekä heidän omaisilleen. Kriminaalityötä tehdään yksilötyönä sekä ryhmissä. Diakoniatyöntekijät vierailevat myös vankiloissa. Seurakunnat voivat myös järjestää erilaisia tukiryhmiä sekä tuettua asumista. (Helin, ym. 2010, 50-52)

Diakonisessa mielenterveystyössä keskiössä on sosiaalinen tuki sekä sielunhoito. Mielenterveystyötä tehdään usein yhteistyössä muiden tahojen kanssa. On tärkeää tukea myös mielenterveyskuntoutujien omaisia. (Jääskeläinen 2002, 196-198)

Yksi nopeimmin kasvavista työmuodoista on maahanmuuttaja- ja monikulttuurisuustyö. On tärkeää, että seurakunnissa järjestetään tapahtumia, joissa kantaväestö ja maahanmuuttajat voisivat kohdata toisensa ilman ennakkoluuloja. Monet maahanmuuttajat tarvitsevat apua ja tukea kotoutumisessa. (Jääskeläinen 2002, 215-218)

Hengellisessä romanityössä on tavoitteena saada romanit mukaan seurakuntayhteyteen (Kevätsalo & Vänni 2007, 22). Seurakunnilla on mahdollisuus tehdä yhteistyötä romanien etujärjestön Romano Missio ry:n kanssa, ja järjestää leirejä sekä muuta toimintaa. (Suomen evankelisluterilainen kirkko i.a.)

Oppilaitosdiakonia pyrkii auttamaan koululaisia hädässä. Oppilaitosdiakoni voi toimia esimerkiksi oppilashuoltoryhmissä. (Helin, ym. 2010, 50-52)

Sairaaladiakonia on laitospotilaiden tukemista erilaisissa hoitolaitoksissa. Diakoninen sinkkutoiminta on puolestaan yksinäisten ihmisten tukemista tapahtumien ja ryhmien avulla. (Helin, ym. 2010, 50-52.)

Kriisityössä diakoniatyöntekijä kohtaa erialisissa kriiseissä olevia ihmisiä. Seurakunnat voivat tarjota erilaisia kriisiryhmiä kuten debriefing-ryhmiä sekä sururyhmiä. Kriisiapua voidaan antaa myös yksittäiselle henkilölle. (Helin, ym. 2010, 50-52.)

Diakoniatyössä vapaaehtoiset ovat keskeisessä asemassa. Seurakuntalaisia pyritään saamaan mukaan seurakunnan toimintaan vapaaehtoisina. Vapaaehtoisia koulutetaan, ohjataan ja tuetaan työssään. Vapaaehtoisille järjestetään monesti myös virkistystoimintaa. (Helin, ym. 2010, 50-52.)

Diakonisella yhteisötyöllä pyritään voimaannuttamaan ja tukemaan seurakuntalaisia. Ryhmytyminen ja yhdessä tekeminen kasvattavat yhteisöllisyyttä. Yhteiskunnallisella työllä pyritään puolestaan vähentämään yhteiskunnallista epäoikeudenmukaisuutta ja eriarvoisuutta. (Helin, ym. 2010, 50-52.)

Kansainvälisellä diakonialla pyritään edistämään rauhaa ja oikeudenmukaisuutta sekä vähentämään köyhyyttä ja parantamaan ihmisten elinoloja eri puolilla maailmaa. Kansainvälistädiakoniaa tehdään kehitysyhteistyön, humanitaarisen avun ja vaikuttamistoiminnan kautta. Kansainvälisessä diakoniatyössä on aina useita yhteistyötahoja. (Gothoni ym. 2012, 151-155)

Diakoniakasvatusta tehdään rippikoulun lisäksi kouluvierailujen avulla sekä järjestämällä tietoiskuja erilaisiin tilaisuuksiin. Diakoniakasvatuksen avulla välitetään lapsille ja nuorille diakonisia ajattelumalleja sekä toimintatapoja. (Helin, ym. 2010, 50-52.)

6. MATERIAALIN VALMISTUSPROSESSI

6.1 Ideointi

Idean opinnäytetyöhöni sain siitä, kun huomasin kuinka vähän ihmisillä ja varsinkin nuorilla on tietoa diakoniatyöstä. Itsekin olin pitkään tietämätön siitä mitä diakoniatyö on. Muistan kyllä, että diakoniasta oli puhe rippikoulussa, mutta sen kummemmin en ollut aiheen kanssa jälkeenpäin tekemisissä. Vasta kun ystäväni alkoi opiskella Kauniaisten Diakonia-ammattikorkeakoulussa sosionomi(AMK)-kirkon nuorisotyönohjaajaksi aloin kiinnostua kirkonalasta. Sitä mukaan kun tietämys alasta lisääntyi, niin myös kiinnostus kasvoi. Lopulta hain diakonia-ammattikorkeakouluun Poriin opiskelemaan sosionomi(AMK)-diakoniksi ja pääsin sisään. Hetkeäkään en ole katunut opiskelujani, mutta olen harmitellut sitä, kun en ollut alasta aiemmin tietoinen. Siinä meni monta vuotta ”hukkaan”. Oman kokemukseni pohjalta haluan levittää tietoisuutta diakoniatyöstä, jotta moni muukin löytäisi tämän ihanan alan.

Kun lähdin miettimään sitä, että millaisen opinnäytetyön tekisin, niin ajattelin heti kaikkea visuaalista. Mieleeni tuli video, jonka olin nähnyt youtubessa nimeltä kirkon sosiaalisen median suuntaviivat, joka oli tarkoitettu seurakunnille infoksi sosiaalisessa mediassa toimimisesta. Videossa piirretyt hahmot ja tekstit viestittivät videon sanoman. Videossa ei siis puhuttu mitään, vaan taustalla soi musiikki. Päässäni syttyi heti lamppu ja mietin, että halusin tehdä samantyyllisesti videon diakoniatyöstä nuorille noin lukioikäisille. Ajattelin myös, että teen videon kaveriksi esitteen, jonka nuori voi sitten viedä kotiin ja kerrata siitä asioita, joita videolla on. Ajatukseni oli, että nuoret kiinnostuisivat diakoniatyöstä ja mahdollisesti innostuisivat itse hakemaan koulutukseen.

6.2 Suunnittelu

Ensimmäiseksi aloin suunnitella videota. Pohdin minkälaisia haluaisin videolla olevien hahmojen olevan ja mitä kaikkea infoa siihen aiheesta haluaisin. Päätin, että en halua, että

videolla puhutaan mitään vaan, että taustalla soi kevyt musiikki. Tulin siihen johtopäätökseen, että nuoriin vetoaa varmaan huumorilla höystetty video. Päätin, että haluan hahmoista sarjakuvamaiset ja ehkä hieman karrikoidutkin. Diakoni-hahmoiksi haluan nuoren sekä naisen että miehen. Toivon, että videon avulla saan rikottua sitä stereotypiaa, että diakoniatyöntekijät ovat vanhoja, nutturapäisiä naisia. Haluan myös kertoa videon avulla siitä, mitä kaikkea diakoniatyöntekijät tekevät ja millaisia ihmisiä he kohtaavat työssään.

Videon sisältöä pohtiessani päätin kirjata ylös asiat, jotka diakoniatyöstä haluan tuoda esiin. Suunnitelin, että video alkaa tekstillä: Mikä ihmeen diakoni? Tekstin jälkeen halusin, videolle stereotyyppisen diakonin eli nutturapäisen mummon. Tämän jälkeen ennakkoluulot saavat kirjaimellisesti lentää romukoppaan ja tilalle tulevat nuoret diakoniatyöntekijät sekä nais- että miespuolinen. Haluan kertoa, että diakoniatyöntekijät ovat arjen supersankareita, jotka auttavat hädässä olevia. Toisaalta muistutan myös, ettei diakoniatyötä tehdä maineen ja kunnian vuoksi vaan kysymys on kutsumusammattista.

Videolla halusin kertoa mikä on diakoniatyön tarkoitus ja kuka voi toimia diakonianviranhaltijana. Päätin tuoda esiin myös millaisia ominaisuuksia diakoniatyöntekijä työssään tarvitsee. Tämän jälkeen haluan videolla kertoa minkälaisia ihmisiä diakoniatyöntekijät kohtaavat ja missä he näitä ihmisiä tapaavat. Halusin myös hieman valottaa mitä muuta diakoniatyöntekijät tekevät kuin perusauttamistyötä. Lopuksi päätin kertoa, minkälaisia avunantamisen muotoja diakoniatyöntekijöillä on käytössään.

Seuraavaksi aloin suunnitella pientä esitettä diakoniatyöstä. Ajattelin, että kun nuoret näkevät videon vain kerran, niin siitä ei kuitenkaan hirvittävästi jää mieleen. Tulin siihen tulokseen, että esite tukisi videota hyvin. Päätin, että kokoan esitteeseen pääkohdat diakoniatyöstä ja lisäksi haluan esitteeseen samat hahmot kuin videolla. Esitteestä haluan A4-kokoisen, kolmeen osaan taitetun ja kaksipuolisen. Haluan, että esite on selkeän informatiivinen.

6.3 Toteutus

Lähtiessäni toteuttamaan produktiotani mietin ensin millaisen visuaalisen ilmeen sille haluan. Päätin pysytellä alkuperäisessä ideassani eli piirroshahmoissa sekä käyttää paljon

värejä. Tekstien ja hahmojen suhteen tulin siihen tulokseen, että vähemmän on enemmän. Diakoniatyöstä nostan esiin pääkohtia, mutta en lähde syventämään tietoa. Videon ja esitteen tarkoitus ei ole kertoa kaikkea mahdollista diakoniatyöstä, vaan antaa nuorille lyhyt läpileikkaus aiheesta ja herättää kiinnostusta.

Videota lähdin työstämään suunnittelemalla ensin rungoksi powerpoint-esityksen. Tein 26 diaa. Dioihin suunnittelin tekstit, jotka tulisivat videolle ja laitoin dioihin myös osviittaa antavia kuvia. Diojen lisäksi kirjoitin myös kirjallisen suunnitelman siitä, miten video etenee ja mikä on sen sisältö. Videon halusin sisältävän piirroshahmoja, erityisesti diakonityön- ja pojan. Videon taustan toivoin olevan kirkkaan värinen ja vaihtuvan tekstien mukaan. En halunnut videosta monimutkaista, vaan selkeän ja pelkistetyn.

Videon tekninen toteutus tuotti minulle hirvittävästi päänvaivaa. Lopulta otin yhteyttä erääseen tuttuun, jolla on mainostoimisto. Tuttuni lupasi toteuttaa videoni teknisen toteutuksen tarkan ohjeistukseni pohjalta. Lähetin hänelle siis tarkat ohjeet sekä tekemäni powerpoint-esityksen. Lisäksi olin häneen yhteydessä monta kertaa skypen välityksellä, sillä hän oli opinnäytetyöni tekemisen ajan Espanjassa.

Esite tulee olemaan nuorille ”muistilappu” videosta, joten myös siinä halusin nostaa diakoniatyön pääkohtia uudelleen esille. Selkeyden ja informatiivisuuden toteutin laittamalla esitteeseen suhteellisen niukasti tekstiä eli ainoastaan pääkohtia sekä muutan hahmon kuvan. Väreinä käytin esitteessä vihreää ja lilaa.

6.4 Ongelmat

Esitteen teossa ei ilmennyt minkäänlaisia ongelmia, mutta videon kanssa kaikki ei mennyt niin kuin piti. Olin ollut todella paljon yhteydessä tuttavaani, joka oli luvannut tehdä videon. Olin alusta asti selittänyt hänelle, että koko produktion idea tulee olemaan piirroshahmot. Muistutin kuitenkin etten halua videosta liian sarjakuvamaista, vaan hauskan ja selkeän.

Lähetin videontekijälle powerpoint-esitykseni ja tarkat kirjalliset ohjeet siitä miten haluan videon etenevän. Varmistelin monta kertaa, että hän varmasti ymmärsi mitä haluan. Olin aivan varma, että hän tekee toiveideni kaltaisen videon.

Lopulta kun sain videon, niin se oli aivan erilainen kuin mistä oli sovittu. Video oli kestoaltaan vain kaksi minuuttia. Hahmoja ei ollut laisinkaan vaan, videolla vilisee oikeiden ihmisten valokuvia sekä julkisuuden henkilöitä. Teksteistä oli myös jätetty suurin osa pois, ja jäljelle jääneitäkin oli muokattu. Video on liian nopea ja kuvia on niin paljon, että siihen on vaikea keskittyä. Koko videon teema oli siis muutettu aivan toisenlaiseksi kuin mitä sen piti olla. Sain videon itselleni niin myöhään ettei enää ollut aikaa tehdä uutta.

6.5 Produktion esittely lukiolaisille

Soitin Laitilan lukion rehtorille Marianne Nurmo-Heikkilälle. Kerroin Nurmo-Heikkilälle opinnäytetyöstäni, ja pyysin lupaa saada tulla esittelemään työni jollekin ryhmälle. Sovimme, että tulen esittelemään työni ja pyytämään siitä nuorilta palautetta tiistaina 24.3. Ryhmä, jolle opinnäytetyöni esittelen, on lukion toisen vuoden opiskelijoiden uskonnon ryhmä.

Ryhmässä oli kuusitoista oppilasta (5 poikaa ja 11 tyttöä). Aloitin esitykseni kertomalla kuka olen, mistä tulen ja miksi olen tullut pitämään heille esityksen. Kerroin produktiostani ja siitä mikä minua inspiroi sen tekemiseen. Selitin heille myös produktion taustoja, ja miten olen sen työstänyt.

Kerroin oppilaille, että video ei ole alkuperäisen suunnitelmani mukainen. Havainnoidakseni alukeperäisen ideani näytin oppilaille powerpoint-esityksen, joka oli suunnitelmani videosta ja sen etenemisestä. Samalla kun näytin powerpoint-esitystä kerroin myös sanallisesti, miten videon oli ollut tarkoitus edetä.

Powerpoint-esityksen jälkeen näytin tekemäni videon ja jaoin oppilaille tekemäni esitteet. Annoin oppilaille hetken aikaa katsella esitettä ja sisäistää näkemäänsä ja kuulemaansa. Tämän jälkeen jaoin palautelomakkeet ja kerroin miten ne tulee täyttää. Sen jälkeen kun

palautteet oli annettu, oppilaat saivat vielä esittää minulle kysymyksiä aiheesta. Oppilaat kyselivät minulta esimerkiksi sitä, että miksi itse hakeuduin opiskelemaan alaa. Heitä kiinnosti myös kuulla millaiset pääskykokeet Diakonia-ammattikorkeakouluun olivat olleet. Minulta kysyttiin myös diakoniatyöntekijöiden palkkauksesta ja jaksamisesta henkisesti raskaassa työssä. Oppilaita kiinnosti myös kuulla minkälainen on työtilanne alalla.

7. PALAUTE

7.1 nuorilta saatu palaute

Laitilan lukion uskonnon ryhmässä oli kuusitoista oppilasta (viisi poikaa ja yksitoista tyttöä), jotka osallistuivat esitykseen ja vastasivat palautekyselyyn. Kyselylomakkeen kahteen ensimmäiseen osioon oli kaikkiin kysymyksiin vastattu. Kolmannessa osiossa oli avoin kysymys, johon viisi jätti vastaamatta.

Esitteen ensimmäisen osion palautteessa ei ollut niin paljon hajontaa kuin videossa. Kaiken kaikkiaan palaute kummastakin oli positiivista. Oppilaat arvioivat esitettä ja videota arvoasteikolla 1-5. Pääasiassa arvosanat olivat arvojen 3-5 välillä. Kokonaisuudessaan esite sai hieman parempia arvosanoja kuin video. Esitykseni ja produktioni oppilaiden antama kokonaisarvosana oli 4,13. (Taulukko 1 palautekysely 1, 27)

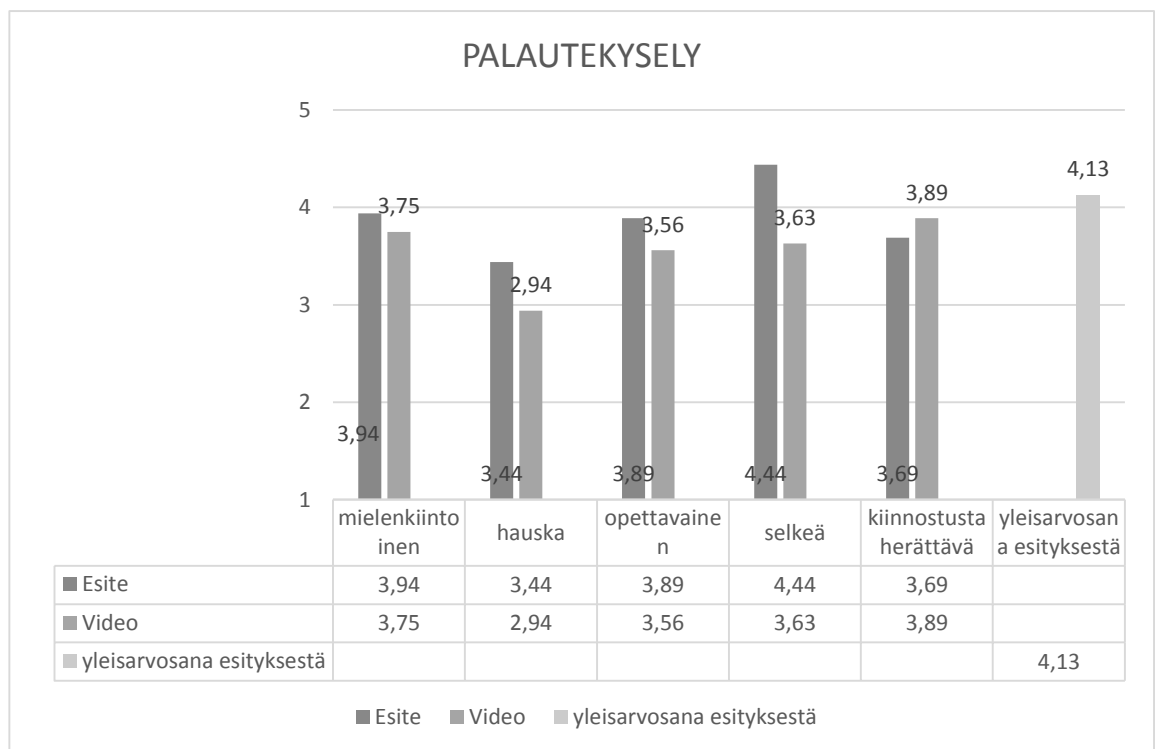
Kyllä-ei-väittämät antoivat selkeitä vastauksia, koska asteikko oli rajattu kahteen. Vaihtoehdot sulkevat toisensa pois, mikä johtaa ehdottomuuteen eli dikotomiaan (Anttila 2006, 263-265). Väittämien tulokset ovat siksi tästä syystä kärjistettyjä. Väittämien vastauksissa ei ollut suurta hajontaa. Puolella oli etukäteen käsitys siitä, mitä diakonit tekevät ja suurin osa vastasi tietävänsä mikä on diakoni. Yhtä lukuun ottamatta kaikki kokivat oppineensa lisää diakoniatyöstä esitykseni myötä. Suurin osa koki myös esitykseni lisäneen kiinnostusta diakoniatyöhön ja halua tietää aiheesta lisää. (Taulukko 2 palautekyselyn väittämien tulokset, 28)

7.2 Yhteenveto avoimen kysymyksen vastauksista

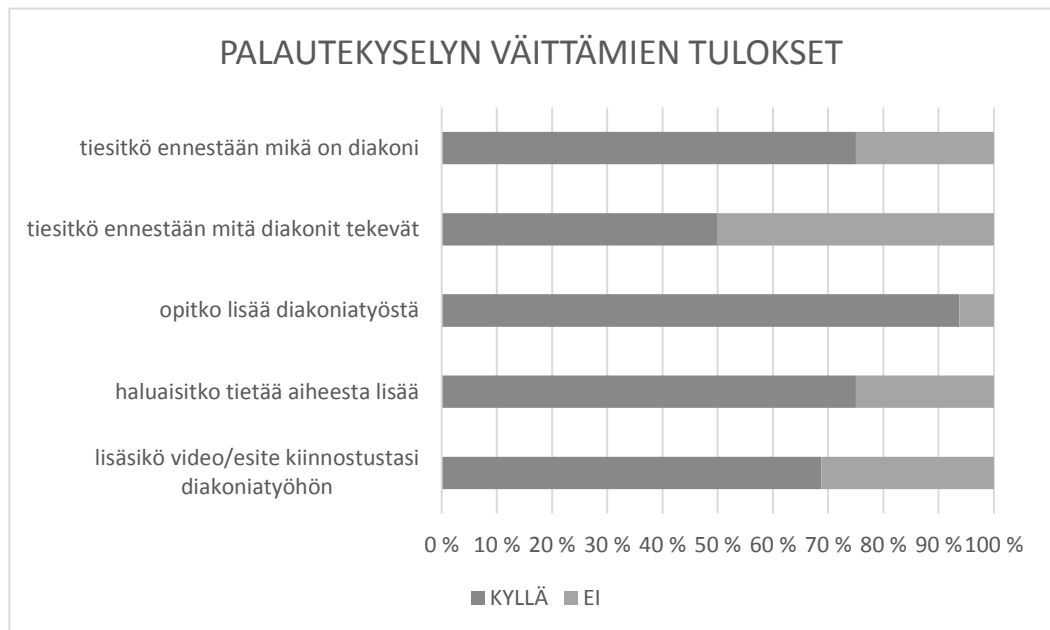
Viimeisenä palautelomakkeessa oli kohta, oma palautteesi. Omaan palautteeseen oppilas sai kirjoittaa vapaamuotoisen palautteen. 16 oppilaasta 11 oli kirjoittanut omaa palautetta. Palautteet sisälsivät oppilaiden kommentteja esityksestäni ja produktiostani.

Itse esitystäni kuvailtiin hyväksi ja informatiiviseksi. Kiitosta sain myös innostuneisuudesta ja esityksen selkeydestä. Produktiotani eli esitettä ja videota kehuisti ammattimaisesti tehdyiksi. Oppilaat kokivat, että sekä video että esite olivat hyviä keinoja herättää mielenkiinto aiheeseen. Monet olisivat halunneet nähdä alkuperäisen ideani mukaisen videon ja muutama oli todennut, että videon valokuvatkin toimivat ihan hyvin. Video sai kuitenkin myös negatiivista palautetta siitä, että se oli liian nopeatempoinen ja sekavan oloinen.

TAULUKKO 1 palautekysely

TAULUKKO 2 Palautekyselyn väittämien tulokset

8. POHDINTA

Videon ja esitteen suunnittelu ja toteutus veivät yllättävän paljon aikaa. Opinnäytetyön tekeminen parityönä olisi ehkä ollut vaivattomampaa ja nopeampaa. Parityöskentelyssä on kuitenkin haasteensa ajatusten ja aikataulujen yhteen sovittamisen kanssa. Opinnäytetyön tekemisessä yksin oli vapaus tehdä itse kaikki päätökset ja tehdä asiat aikataululla.

Produktion prosessi oli mielenkiintoinen. Idea pysyi alusta asti samana. Suunnittelu vei puolestaan paljon aikaa, mutta oli samalla myös todella kiinnostavaa ja innostavaa. Videon toteutus ei ollutkaan niin helppo prosessi kuin olin kuvitellut. Onneksi sain tuttavani avuksi, joka on alan ammattilainen. Esitteen suunnittelu ja toteutus oli huomattavasti nopeampaa kuin videon.

Aina pitäisi osata varautua pahimpaan, mutta minä en osannut. Tuttavani, joka toteutti videon, teki siitä aivan erilaisen kuin mitä oli sovittu. En ollut voinut kuvitellakaan, että niin kävisi. Olimme sopineet kaikesta todella tarkkaan, mutta hän olikin päättänyt toteuttaa oman visionsa videosta. Minun ideani ei ollut hänen mielestään tarpeeksi hyvä. Hän ei ilmoittanut minulle muista muutoksista kuin siitä, että hän oli hieman karsinut tekstejä. Sain videon sen verran myöhään, että enää ei ollut aikaa lähteä muokkaamaan sitä tai tekemään uutta.

Vastoin käymisistä huolimatta olen tyytyväinen opinnäytetyöhöni. Opin sitä tehdessä paljon itsestäni, luovuudesta ja yhteistyöstä. Samalla sain hyvän kertauksen diakoniatyöhön liittyvistä asioista. Produktion esittely lukiolaisille oli voimaannuttava kokemus. Produktioni saama palaute oli todella positiivista ja kannustavaa. Varsinkin esitteen avulla aion tulevaisuudessakin kertoa ihmisille diakoniatyöstä. Jos produktioni kerää kiinnostusta niin toivon, että pystyisin toteuttamaan alkuperäisen ideani videosta. Tällöin videosta voisi tehdä julkisen markkinointimateriaalin diakoniatyöstä, jota voitaisiin näyttää oppilaille lukioissa ympäri suomea.

LÄHTEET

Airaksinen, Tiina; Vilkkä, Hanna 2004. Toiminnallinen opinnäytetyö. Helsinki: Tammi.

Anttila, Pirkko 2006. Tutkiva toiminta ja ilmaisu, teos, tekeminen. Hamina: Akatiimi Oy

Diakoniatyöntekijöiden liitto i.a.. Ammatilliset asiat. Koulutus. Viitattu 10.3.2015.

<http://www.dtl.fi/modules/system/stdreq.aspx?P=246&VID=de-fault&SID=654626546265462&S=0&C=26519>

Diakoniatyöntekijöiden liitto 2011. Ammatilliset asiat. Liiton suosituksia ja ohjeistuksia. diakoniatyöntekijän virkapukeutumien. Viitattu 10.3.2015.

<http://www.dtl.fi/modules/system/stdreq.aspx?P=382&VID=de-fault&SID=231512315123151&S=0&C=23600>

Diakoniatyöntekijöiden Liitto 2001. 27.8.2001. Ammatilliset asiat. Liiton suosituksia ja ohjeistuksia. Diakoniatyöntekijän eettiset ohjeet. Viitattu 11.3.2015.

<http://www.dtl.fi/modules/system/stdreq.aspx?P=382&VID=de-fault&SID=906949069490694&S=0&C=21577>

Elenius, Antti; Latvus, Kari 2007. Diakonian teologia – Auttamisen teologia. Helsinki: Kirjapaja.

Gothi, Raili; Helosvuori, Riitta; Kuusimäki Kalle & Puuska Karoliina 2012. Kantakaa toistenne kuormia, diakoniatyön perusteet ja käytäntö. Helsinki: Kirjapaja.

Hakala, Pirjo 2002. Ihmisen kokonaisvaltainen auttaminen. Teoksessa Helosvuori, Riitta; Koskenvesa, Esko; Niemelä, Pauli; Veikkola, Juhani (toim.) Diakonian käsikirja. Helsinki: Kirjapaja.

Helin, Matti; Hiilamo, Heikki & Jokela, Ulla 2010. Diakoniatyö. Asiakkaan palveluksessa. Helsinki: Edita.

Jääskeläinen, Ilkka 2002. Diakoniatoiminnan muodot. Teoksessa Helosvuori, Riitta; Koskenvesa, Esko; Niemelä, Pauli; Veikkola, Juhani (toim.) Diakonian käsikirja. Helsinki: Kirjapaja.

Kevätsalo, Marianne & Vänni, Noora 2007. Romanityön ulottuvuuksia: Mikä on romanityöntekijä? Diakonia-ammattikorkeakoulu opinnäytetyö.

http://kirjastot.diak.fi/files/diak_lib/Pori2007/051951_Pori_Kevtsalo_6571.pdf

Kirkkojärjestys 1991/1055, 8.11.1991. Viitattu 16.2.2015.

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1993/19931055>

Kirkkolaki 1993/1054, 26.11.1993. Viitattu 25.2

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1993/19931054>

Koskenvesa, Esko 2002. Diakonia kirkon elämässä ja toiminnassa. Teoksessa Helosvuori, Riitta; Koskenvesa, Esko; Niemelä, Pauli; Veikkola, Juhani (toim.) Diakonian käsikirja. Helsinki: Kirjapaja.

Laitilan lukio 2013. 2.10.2013. Viitattu 11.3.2015.

<http://peda.net/veraaja/laitila/lukio>

Lappalainen, Kaarina 2002. Ammatillinen vastuu. Teoksessa Helosvuori, Riitta; Koskenvesa, Esko; Niemelä, Pauli; Veikkola, Juhani (toim.) Diakonian käsikirja. Helsinki: Kirjapaja.

Niemelä, Pauli 2002. Diakonia ja ihmiskäsitys. Teoksessa Helosvuori, Riitta; Koskenvesa, Esko; Niemelä, Pauli; Veikkola, Juhani (toim.) Diakonian käsikirja. Helsinki: Kirjapaja.

Raamattu. Suomen evankelisluterilaisen kirkon kirkolliskokouksen vuonna 1992 käyttöön ottama suomennos. Helsinki: Kirjapaja.

Saksti i.a. Seurakuntatyö, diakonia. Viitattu 16.2.2015

<http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp?open&cid=Content43EA4D>

Sakasti i.a. Diakonian virahaltijan ydinosaaminen. Viitattu 25.2.2015

[http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/F69989152F5F3B0AC2257744002BF5ED/\\$FILE/diakonia_yo.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/F69989152F5F3B0AC2257744002BF5ED/$FILE/diakonia_yo.pdf)

Suomen evangelisluterilainen kirkko i.a. b. Aamenesta öylättiin. Romanityö.

Viitattu 28.2.2015. <http://www.evl2.fi/sanasto/index.php/Romanity%C3%B6>

Suomen evangelisluterilainen kirkko i.a. Ammatit ja koulutus. Diakoniatyöntekijä.

Viitattu 6.3.2015.

<http://evl.fi/EVLfi.nsf/Documents/E1F70715AE59766FC225710E00263088>

Veikkola, Juhani 2002. Diakonian perustehtävät, visiot ja tavoitteet. Teoksessa Helosvuori, Riitta; Koskenvesa, Esko; Niemelä, Pauli; Veikkola, Juhani (toim.) Diakonian käsikirja. Helsinki: Kirjapaja.

LIITTEET

Liite 1 Palautelomake

PALAUTEKYSELY

Arviointiasteikko:

1= :'(2= :(3= :/ 4= :) 5= :D

Ympyröi oma mielipiteesi:

Oliko **video** sinusta:

mielenkiintoinen	1 2 3 4 5
hauska	1 2 3 4 5
opettavainen	1 2 3 4 5
selkeä	1 2 3 4 5
kiinnostusta herättävä	1 2 3 4 5

Oliko **esite** sinusta

mielenkiintoinen	1 2 3 4 5
hauska	1 2 3 4 5
opettavainen	1 2 3 4 5
selkeä	1 2 3 4 5
kiinnostusta herättävä	1 2 3 4 5

Yleisarvosana esityksestä 1 2 3 4 5

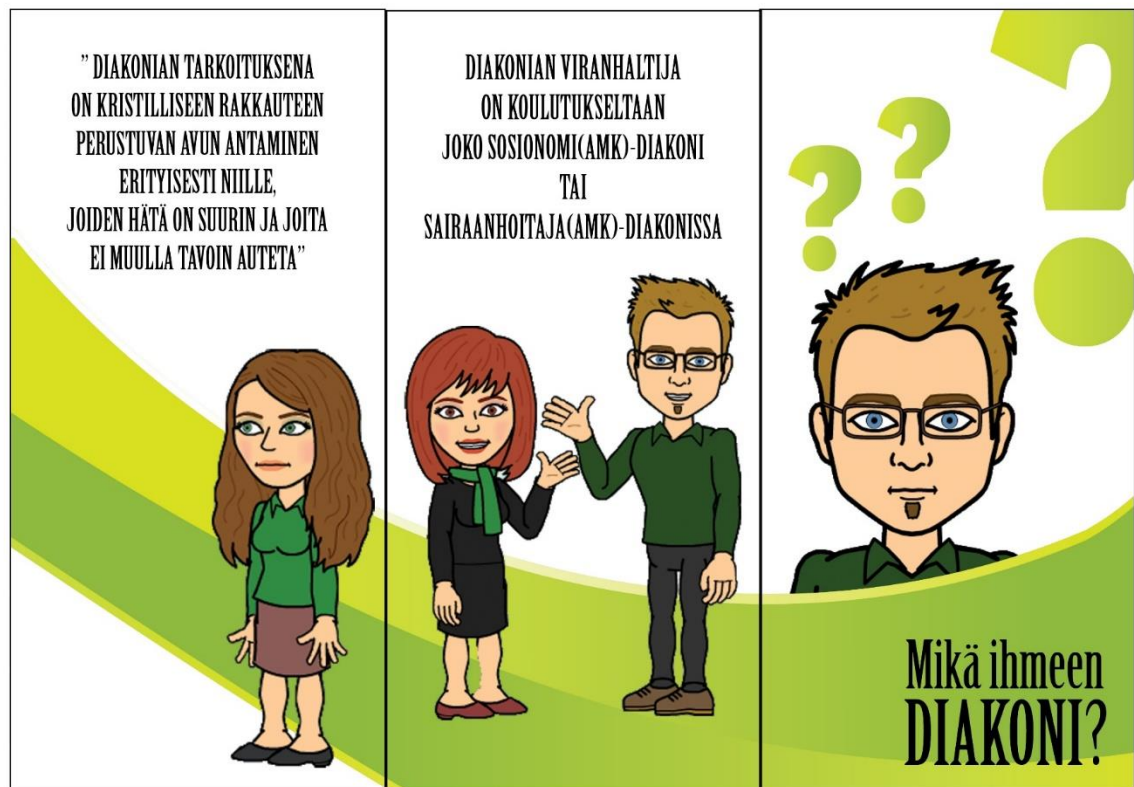
Väittämät:

Tiesitkö ennestään mikä on diakoni	KYLLÄ	EI
Tiesitkö ennestään mitä diakonit tekevät	KYLLÄ	EI
Opitkolisää diakoniatyöstä	KYLLÄ	EI
Haluaisitko tietää aiheesta lisää	KYLLÄ	EI
Lisäsikö video/esite kiinnostustasi diakoniatyöhön	KYLLÄ	EI

Oma palautteesi:

- KIITOS PALAUTTEESTA -

Liite 2 Esite

Liite3 videon sisältävä muistikku